

Kalıcı ürünlerin izinde

Genç insanlar için adil kılavuz

Aranıyor: İyi durumda üç adet dünya!

Dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 20'si, doğal kaynakların yaklaşık yüzde 80'ini tüketmektedir.

Bu gerçeği neredeyse tüm hükümetler de kabul etmiştir. Dolayısıyla daha henüz 1992 yılında Agenda 21'de hedef olarak kalıcı bir gelişim belirlenmiştir. 2015 yılında ise program tekrar elden geçirilmiş ve Agenda 2030 karara bağlanmıştır.

Fakat hükümetler bunu tek başlarına gerçekleştiremeyeceğinden dolayı, tüm insanların katılımı beklenmektedir.

Bugün ve bizden sonra dünyaya gelen tüm insanlar yaşı, ten rengi, uyruğu, dini ve cinsiyeti ne olursa olsun, sağlıklı bir doğada yaşamalı ve temel ihtiyaçlarını karşılayabilmelidir.

**Agenda şu anlama gelir:
Yapılması gereken**

Tüketici olarak birçok katkıda bulunabilirsiniz: Alışveriş yaparken katkı sağlayabilir ve ayrıca okulda veya boş zamanında aksiyonlar düzenleyebilirsiniz.

Bu konuda bu kitapçık sana ilham kaynağı olursa çok seviniriz.

Öyleyse? Ne kadar rahat yaşıyorsun?

Ne kadar doğa dostu olduğunu, üç dakika içinde bir CO₂ hesaplayıcıyla öğrenebilirsin:

www.footprint-deutschland.de

www.fussabdruck.de

www.footprint.at

Kotunun dünya turu

Senin de dolabında bir kot var mı? Bu pantolonlar artık dünya çapında en çok sevilen giysiler arasında yer almaktadır fakat neredeyse kimse bunların nerede ve nasıl üretildiğini bilmemektedir. Bu sebeple burada tipik bir örnek vermek istiyoruz:

Kumaş için kullanılan pamuk, Hindistan'da büyük plantasyonlarda ekilmektedir. Bu esnada bitkilere hasat zamanına kadar yaklaşık 25 kez zehirli haşere ilacı uygulanır.

Pamuklar Çin'de İsviçre makinelerinin yardımıyla iplik haline getirilmektedir. İpin rengi Tayvan'da, Almanya'dan getirilen kimyasal çivit mavisi boyayla sağlanmaktadır.

Ardından bu iplikler Polonya'da Alman dokuma makinelerinde kumaş şeritleri haline getirilmektedir.

Kesim şekli ve tasarımı örneğin İsveç'te belirlenmektedir.

Fransa'dan ise yıkama etiketleri ve iç astar tedarik edilmektedir.

Tüm bu işlemlerden sonra kotlar Filipinli dikişçiler tarafından dikilmektedir.

Sonrasında ise taşlama görünümünü elde etmek için Yunanistan'da ponza taşıyla yıkanılır.

Sonunda kotlar Almanya'da satış için hazırdır.

Gittikçe daha güçlü hale gelen uluslararası bağlar ve sanayi şirketlerinin, satıcıların ve pazarların dünya çapında ortak çalışmasına globalizm adı verilmiştir.

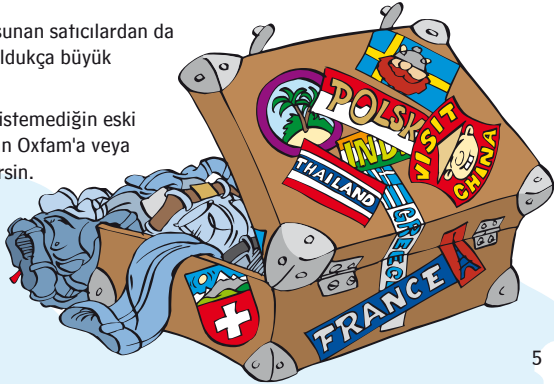
Daima en ucuz iş gücü ve en alt seviyede sosyal ve çevre standartlarının aranması sebebiyle, kotlar daha henüz üretimleri esnasında bir dünya turu yapmış olurlar. Çok sayıdaki bu nakliye işlemi de doğaya zarar vermektedir.

Peki ne yapabilirsin?

- Aldığın üründeki pamuğun denetimli organik üretimden elde edilmiş olmasına dikkat et.
- Giysilerini mümkün olduğunca uzun süre kullanabileceğin şekilde satın almaya çalış.
- Aldığın giysiler bir süre sonra hoşuna gitmezse, bunları değiş-tokuş etkinliklerinde veya bit pazarında satabilirsin.
- Giysilerini ikinci el dükkanlarından alabilirsin. Buralardaki giysiler çoğu kez neredeyse yeni oluyor.
- Yeni giysilerini doğal tekstiller sunan satıcılardan da satın alabilirsin. Online olarak oldukça büyük bir seçenek mevcut.
- İyi durumda olan fakat giymek istemediğin eski eşyalarını sosyal bir mağaza olan Oxfam'a veya bir giysi deposuna bağışlayabilirsin.

Daha fazla bilgi al:

www.oxfam.de
www.fairkauf-hannover.de
www.gruenemode.de
www.pan-germany.org

Almanya dünya şampiyonu

Giyinme konusunda

Giyisi ve ayakkabılar için her ay ortalama 100 Euro'dan fazla harcıyoruz. Bu rakam, Bangladeş'te örneğin bir dikişçi kadının bir ayda kazandığı ücretin iki katıdır.

Neredeyse tüm t-shirt ve pantolonlar Asya veya Latin Amerika'da dikilmektedir. Genellikle bu işi büyük fabrikalarda genç kadınlar kötü koşullar altında günde 12 saat hatta bazen 16 saat çalışarak yapmaktadır! Bu süre içinde çalışanlara sadece yarım saat mola hakkı verilmektedir.

Ve sadece en az ücreti talep eden ve en uzun süre çalışmayı kabul eden kişiler çalıştırılmaktadır. Bu koşulları kabul etmeyen, en kısa sürede işten çıkarılmaktadır. Kapasitesinin üstünde dolu olan iş hangarlarındaki sıcaklığın yaklaşık 40 derece olması da istisnai bir durum değildir. Uzun süre mola vermeden çalışmak zorunda olma baskısı sebebiyle dikişçiler çoğu kez az su içmekte ve bu sebepten hastalanmaktadır. Ayrıca yaptıkları ağır işe karşılık adil bir ücret de almıyorlar: Çalışanların ücretleri çoğunlukla günde 2 Euro'dan daha az!

Bu ücretle Asya'da da bir ailenin geçinmesi pek mümkün değildir.

Peki ne yapabilirsin?

- Üreticiler ve çalışma koşulları konusunda bilinçli ol ve bilgi al, örneğin "Temiz Giysi" kampanyasından. Burada faaliyetlere de katılabilirsin.
- Alışveriş yaparken çevre ve sosyal standartları temsil eden etiketlere dikkat et. Bunlardan çok fazla bulunmaktadır. Gerçekten güvenilir olanlar ise Fairwear Foundation ve GOTS etiketleridir.

- İhtiyacın olmayan giysileri örneğin buralarda değiştirebilirsin:

www.hannoverteilt.de

www.kleiderkreis.de

www.greenpeace-hannover.de

- Dünya çapında bir hareketin bir parçası ol:

www.fashionrevolution.org

Daha fazla bilgi al:

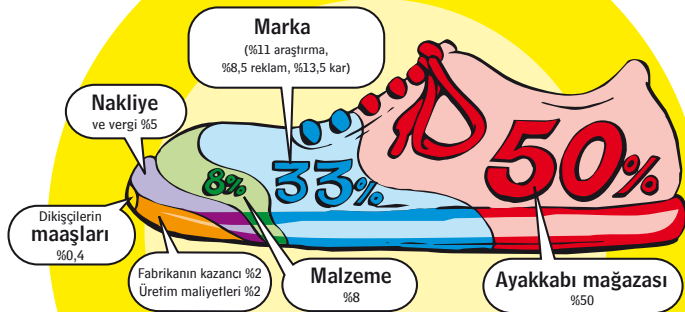
www.saubere-kleidung.de

www.fairwear.org

www.fairwertung.de

Hey sen, ayakkabın nereden?

Etiketlerde yazdığı gibi:
Spor ayakkabılarının çoğu Asya'da dikilmektedir. Fakat dikişçiler 100 Euro'luk bir ayakkabıdan sadece yaklaşık 40 Cent kazanıyorlar. Peki kalan parayı kim alıyor?

Çoğu ayakkabı mağazasının kasasına gidiyor: 100 Euro'luk bir ayakkabının 50 Euro'suna sahip oluyor. 33 Euro ise markanın oluyor: Bunun on bir Euro'su AR-GE çalışmalarında, dokuz Euro'su ise reklam çalışmalarında harcanıyor ve 13 Euro da kar kalıyor.

Bir çift ayakkabının malzeme maliyetinin sadece 8 Euro olduğu hiç aklına gelir miydi?

Nakliye masrafları ve vergiler 5 Euro tutmakta, 4 Euro'yla ise diğer masraflar karşılanmaktadır.

Peki ne yapabilirsin?

Dikişçiler her ayakkabı başına sadece 36 Cent daha fazla kazanıyor olsalar, yine bir dereceye kadar adil bir maaşları olmuş olur ve çocuklarını okula gönderebilirler.

Fakat bunu ayakkabı dükkanına 36 Cent daha fazla ödeme yaparak sağlayamayız; bu para işçilere ulaşmaz. Ama daha iyi çalışma koşulları ve adil ücretler için başka türlü katkı sağlayabilirsin:

Temiz giysi kampanyasının kartını gönder ve böylelikle ayakkabılarını üreten insanları önemseydiğini göster.

Daha fazla bilgi al:

www.ci-romero.de

www.inkota.de

www.suedwind-institut.de

www.utopia.de

Futbol oynamak yerine futbol topu dikmek mi?

Pakistan'daki Sialkot şehrinde yılda yaklaşık 40 milyon futbol topu elde üretilmektedir. Bu rakam, dünya üretiminin yaklaşık %70'idir.

Bir futbol topu, elle birleştirilerek dikilen 32 altıgen parçacıktan oluşmaktadır. Deneyimli dikişçiler günde 4-8 top dikebilmektedir. Ödemeleri top sayısına ve kaliteye göre yapılmaktadır. Fakat bu ücret çoğu kez ailelerin yaşaması için yeterli değildir. Bu sebeple birkaç yıl öncesine kadar futbol topu üretiminde çocuk işçiliği gündem maddesiydi.

1999'dan beri Pakistan'da çocuk işçiliği yasaklanmıştır fakat fabrika sahipleri yetişkinlere göre daha az ücret aldıkları, daha kolay korkutulabildikleri

ve sendikalarda örgütleneemedikleri için çocuk işçileri severek işe almaktalar.

Uluslararası protestolar sayesinde bu fabrikalardaki çocuk işçiliğinin kaldırılması sağlanmıştır. Fakat ne yazık ki söz konusu sorun sadece boyut değiştirmiştir: Çocukların ebeveynleri hala ailelerini besleyebilecek kadar kazanamıyorlar. Bunun sonucunda çocuklar aile bütçesine katkı sağlamak için başka yerlerde çalışmak zorunda kalmaktadır.

Ebeveynlerin "Living Wage" diye adlandırılan "adil" maaşlar alması bu sebeple önemlidir. Sadece bu şekilde çocuklar çalışmak zorunda kalmaz ve okula giderek gelecekle için bir şans elde edebilirler.

Peki ne yapabilirsin?

Artık piyasada profesyonellerin taleplerini karşılayan ve özel tasarlanabilen, adil üretilmiş spor topları bulunmaktadır. Okulda veya dernekte bu tür bir adil üretim topu almak isteyip istemeyeceğınızı bir düşünün.

Daha fazla bilgi al:

www.kick-for-one-world.net

www.jugendhandeltfair.de

Kongo'daki savaşın bizim cep telefonlarımızla ne ilgisi var?

Demokratik Kongo Cumhuriyeti.
"Afrika'nın ilk dünya savaşı" 1998'den beri sürmektedir ve şimdiye kadar üç milyondan fazla insan hayatına mal olmuştur.
(Marka firmalarının yeni kara kitabı).

Ordular ve akla gelen her tür silahlı grup, birçok elektronik eşyanın üretiminde kullanılan ve Koltan'dan elde edilen Tantal metali için savaşmaktadır. Bu madde hayati tehlike altında madenlerden kısmen salt ellerle çıkartılmaktadır. Bu madenlerde çok sayıda çocuk da çalışmaktadır.

Bir erkek çocuk anlıyor:
"Pislik içinde oturur ve üstündeki toprağın üstüne yıkılmasından ve altında kalmaktan korkarsın. Sürekli ateş açılır ve sen askerler veya militanlar tarafından gözetim altında tutulursun. Çıkardığın maddeyi elinden alırlar.

Şansın varsa, karşılığında birkaç Kongo Centi alırsın..."

Değerli ham maddeler uğruna yapılan savaş, birçok milyon kurban almıştır: Köyler yakılmakta, insanlar sürülmekte ve katledilmekte, kadınlara ve kızlara tecavüz edilmekte, çocuklar asker olarak silah altına alınmakta veya kaçırılmaktadır. Cep telefonu satışlarının yükselişi ve bilgisayar piyasasındaki gelişim sayesinde dünya pazarında Tantal fiyatları önemli ölçüde artmıştır.

Firmalar savaşan taraflarla ticari anlaşmalar yapmaktadır. Ve bu taraflar, elde ettikleri kazancı diğer harcamalarının yanı sıra yeni silah alımı için kullanmaktalar.

Cep telefonu kullanımı bizim kendi hayatımızı da etkilemektedir: Örneğin cep telefonunun yaydığı ışınların kanser riskini tetikleyip tetiklemediği daha henüz netleştirilememiştir. Fakat kesin olan, cep telefonlarının doğa için aşırı bir yük olduğudur. Çöpe atılan her cep telefonu ve bilgisayar, bertaraf edilmesi zor elektronik atığa yol açmaktadır. Bu atıklar kısmen yasal olmayan yollarla Asya'ya veya Afrika'ya taşınmakta ve buralardaki atık alanlarında çocuklar eski cihazların içindeki değerli ve zehirli bileşenleri çıkartmaktadır.

Daha fazla bilgi al:

www.knowyourphone.de
www.handy-aktion.de

Peki ne yapabilirsin?

- Cep telefonunu olabildiğince uzun süre kullan! Böylelikle atık oluşumu önlenir, doğaaya yük oluşturulmaz ve örneğin Tantal da dahil ham madde tasarrufu yapılabilir.
- Arızalı cep telefonlarını asla çöpe atma. Bunları onarabilecek tamir hizmetleri bulunmaktadır.
- Eski cep telefonlarını üreticileri geri almak zorundadır. Ayrıca cep telefonunu değerli atık çöplüğüne, BUND Region Hannover'e, Deutsche Umwelthilfe'ye veya hayvanat bahçesinin girişindeki servis merkezine teslim edebilirsiniz.
- İmkanın varsa, mümkün olduğunca az zehirli bileşeni olan bir cep telefonu (ve bilgisayar) satın almalısın. Almanya'da artık belirli sınırlar değerleri aşmayan cep telefonlarına "Blaue Engel" (Mavi Melek) etiketi verilmektedir.
- Üreticilerden cep telefonunun üretimi ve yan etkileri hakkında bilgi al.

Adil ticaret: Herkes için bir kazanç!

Meksikalı bir kahve üreticisi olan Mateo anlatıyor: "Eskiden kahve ekimimizi satıp satamayacağımızı asla bilemezdik. Tüm yıl çalışır, kahve ağaçlarını besler, bakımını yapar ve sonrasında şansın varsa bir aracı (biz bunlara "Coyote" diyoruz) gelirdi.

Bu kişi şöyle derdi: "Bana bak, önceki yılın yarı fiyatına kahve çekirdeklerini satın alırım, kabul etmezsen de burada dağlarda yanında çürürler." Sonunda artık devam edemez hale geldik. Biz küçük çiftçiler bir kooperatif altında birleştik ve şansımız yaver gitti. Artık kahvemizi Adil Ticaret kuruluşlarına satabiliyoruz. Bu ne anlama mı geliyor? Çok basit! Kahve çekirdeklerim için şu an diğer kahve çiftçilerinin aldığı ücretin iki katını alıyorum ve en önemlisi de, ürünümü gelecek yıl tekrar iyi bir fiyata satabileceğimi biliyorum. Bu sayede sonunda dertlenmeden geleceği düşünebiliyor ve plan yapabiliyorum.

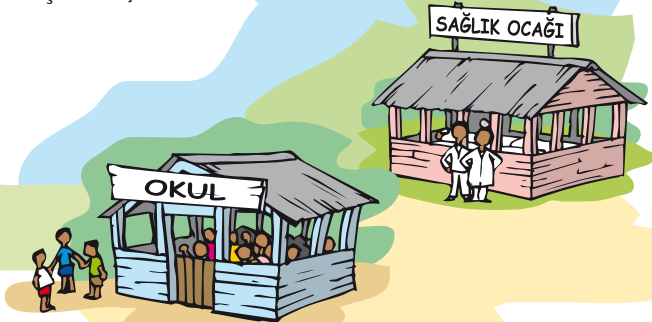
Öncesine göre iki kat daha fazla kazanmama rağmen, kooperatife köyde küçük bir sağlık ocağı ve uygun fiyatlı gıdalar satan ortak bir dükkan açacak kadar para kalmıştır. Nasıl ekolojik tarım yapabileceğimiz konulu kurslar veriliyor ve hafta bir kamyon satın alabildik. Böylelikle artık kahve çuvallarını limana sürmesi için kimseye para ödemek zorunda değiliz. Bu da tasarruf etmemizi sağlıyor. Adil Ticaret sayesinde hayatımız çok daha iyi bir hale geldi."

Daha fazla bilgi al:

www.jugendhandeltfair.de

www.fairtrade-deutschland.de

www.forum-fairer-handel.de

Bir etiket ne ifade eder?

Piyasada tahminen 1000 farklı etiket bulunmaktadır. Aralarında büyük farklar bulunmaktadır ve konuya hakim kalmak hiç de kolay değil. Yelpaze üreticinin kendi tasarladığı üretici etiketinden, bağımsız verilen ve denetlenen kalite sınırlarına kadar uzanmaktadır.

Etiketler ürünlerin örneğin sağlıksal, sosyal veya ekolojik bakımdan özel durumlarına dikkat çekmek için kullanılmaktadır. Bu sayede aynı kullanım amacına sahip olan fakat yukarıda belirtilen özelliklere sahip olmayan ürünlerle arada bir fark oluşturulmaktadır. Adil Ticaret ve ekolojik tarım kapsamında kullanılan bu etiket seçkisi sana genel olarak konuya hakim olman için yardımcı olacaktır.

Adil Ticaret İthalat organizasyonları için örnekler:

gepa
www.gepa.de

dwp
www.dwp-rv.de

El Puente
www.el-puente.de

Daha fazla bilgi al:

www.siegelklarheit.de
www.label-online.de

Fairtrade Etiketi
www.transfair.org

AB Etiketi
<https://ec.europa.eu/agriculture/organic>

Naturland
www.naturland.de

Der Blaue Engel
www.blauer-engel.de

Bioland
www.bioland.de

Hand in Hand
www.rapunzel.de

GOTS
www.global-standard.org

Fair Wear Foundation
www.fairwear.org

Demeter
www.demeter.de

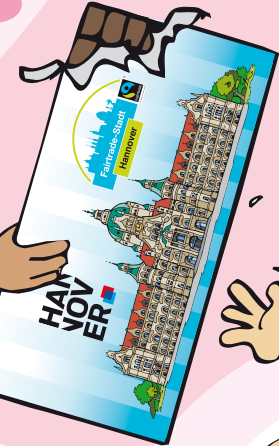
Çikolata

sadece çocuk işçiliği olmadığına lezzetlidir

Hiç Adil Ticaret kapsamında üretilen organik çikolata denedin mi?

Bu ürünlerin kakao çekirdekleri Latin Amerikalı veya Afrikalı küçük çiftçi ailelerden satın alınmaktadır. Çiftçilere Adil Ticaret kapsamında, dünya piyasasına hakim olan büyük şirketlerin temsilcilerinin verdiği kadar değil, çok daha fazla ücret verilmektedir. Çiftçilerin çocukları kakao ekiminde çalışmak yerine okula gidebilmektedir. Adil Ticaret kapsamında üretilen bir çikolatayı yediğinde, bu ürünün içinde çocuk işçiliği sömürsü olmadığından emin olabiliyorsun.

En büyük kakao üretim bölgesi olan Batı Afrika'da çocuklar ağır işlerde köle olarak çalıştırılmak için kaçırılmakta ve satılmaktadır.

Adil çikolata ve çikolata çubukları Weltladen'lerde veya süper marketlerde satılmaktadır. Peki okul kantininizde de var mı?

Kolombiya'dan Adil Ticaret kapsamındaki bir çikolataya Agenda 21 ve Sürdürülebilirlik Ofisi üzerinden erişebilirsiniz (bkz. Sayfa 60/61).

Daha fazla bilgi al:

www.fairtrade-deutschland.de

www.inkota.de

www.nachhaltig-einkaufen.de

Portakal suyunda F vitamini var mı?

Sadece giysi alımında değil, portakal suyu içme konusunda da Almanya dünya şampiyonu konumundadır: Yılda kişi başı yaklaşık 10 litre içilmektedir ve bu da etkileyici bir rakam olan yakl. 800 milyon litre kadar bir miktar oluşturmaktadır!

Ülkede bulunan portakal sularının büyük bir kısmı Brezilya'dan gelmektedir. Brezilya'daki portakal bahçeleri, Aşağı Saksonya ve Mecklenburg-Vorpommern eyaletlerinin toplam alanı büyüklüğündedir. Portakal ekimi elle yapılmaktadır. Yılda sadece dört ay ekim yapılır. Günde 10 ila 14 saat arası, büyük molalar vermeden çalışılmaktadır. Bunun karşılığında

portakal bahçelerinde günlük olarak çalışan portakal toplayıcılara aşırı düşük ücretler ödenmektedir. Günde toplanan 2.000 kilo portakala karşılık sadece dört ila altı Euro arası maaş ödenmektedir.

Fairtrade portakal sularının ambalajlarında çoğunlukla "Eşitlenmiş miktar" bilgisi bulunmaktadır. Meyve suyu üreticilerinde Adil Ticaret kapsamında alınan portakalların oranı çok düşük olduğundan dolayı, bu portakalları özel olarak ayrı işlemden geçirmeye değmemektedir. Bu sebeple Adil Ticaret kapsamındaki portakallar ve sertifikasız meyveler birlikte işlem görmektedir. Sonrasında Adil Ticaret kapsamındaki portakalların oranına göre, hesaplanan belli miktarda portakal suyu ambalajına "Fairtrade" etiketi yapılandırılmaktadır.

**Daha fazla
bilgi al:**

www.fairtrade-deutschland.de

www.aktiv-gegen-kinderarbeit.de

Peki ne yapabilirsin?

Mümkün olduğunca "F Vitamini", yani fairtrade etiketi olan portakal suları satın al. Bu ürünleri, Adil Ticaret kapsamında işlem gören ürünlerin ambalajında bulabileceğin Fair-Trade sembolünden tanıyabilirsin. Bir süper markette Adil Ticaret kapsamında işlem gören bir portakal suyu bulamazsan market yönetimine başvur ve bu tür ürünler satın almak istediğini belirt.

Adil bir kahvaltıya ne dersin? Adil Ticaret kapsamında işlem gören portakal suyu, kakao veya çay ve yanında ekolojik tarımdan ekmek, marmelat, ekmek üstü, sebze, meyve, peynir, tereyağı ve süt.

Muzda yamuk işler

Mutlaka sık sık muz yiyorsundur. Peki bu meyveleri eken kişilerin ne durumda olduğunu hiç düşündün mü?

Bu kişiler, dünyanın tamamındaki muz ticaretine hakim olan dört dev şirkete bağımlı olarak yaşıyorlar. Bazen köylülere muzları için o kadar az para teklif ediliyor ki, köylüler muzların ağaçlarda çürümesini tercih ediyorlar. Çalışanlar bahçelerde böcek ilaçlarına karşı korunmasız bir şekilde çalışıyor ve hasta oluyorlar. Bu bölgelerdeki insanların mağduriyetinin sorumlularından biri de, en düşük fiyatlara satış yapmak için savaş veren süper marketlerimizdir.

Başka yolu da var:

Organik dükkanlarda, Weltladen'lerde ve ayrıca bazı süper marketlerde Adil Ticaret kapsamında işlem gören muzlar bulunmaktadır. Adil Ticaret hareketi, köylülerin hayat şartlarını iyileştirmektedir. BanaFair gibi organizasyonlar uzun yıllardır çalışanların hakları için mücadele etmekte ve sendikalara okul ve hangar yapımında ve ayrıca insanların kendi ihtiyaçları için sebze ekiminde yardımcı olmaktadır. Bu arada İsviçreli alışıverişte Adil Ticarete bizden çok daha fazla rağbet göstermektedir. İsviçre'de satılan muzların %54'ü Adil Ticaret kapsamında işlem görmektedir. Bizde ise bu rakam sadece %5'tir.

Lezzetli muz tariflerini

www.hannover-nachhaltigkeit.de

adresini altında, "Muz" anahtar kelimesini aratarak bulabilirsin.

Daha fazla bilgi al:

www.fairtrade-deutschland.de

Dikkat: Kahve sağlığa zararlı mı!?

Tehlikeli olan kahvenin içimi değil, alışılmış üretimidir.

Kahve tarlalarında çalışan ve kahve meyvelerini elle toplayan işçiler de çoğunlukla zor ve sağlığı yıpratın bir iş yapmaktadır.

Çünkü kahve tarlalarına yoğun bir şekilde haşere ilaçları uygulanmaktadır ve işçiler mutlaka koruyucu giysi giymelidir. Fakat okuma yazma bilmeyen ve bidonlardaki uyarı bilgilerini okuyamayan işçilerin çoğu bunu bilmemektedir.

Yalnız bunu bilmek de yeterli değildir: Uygun koruyucu ekipmanlar almak çoğu insan için maddi olarak neredeyse imkansızdır.

Bu nedenle her yıl çok sayıda zehirlenme olayları yaşanmakta ve bunlar sık sık ölümlle de sonlanmaktadır.

Çalışanlara kilo başına ödeme yapılmaktadır. Fakat kilo başına verilen ücret o kadar düşüktür ki, çoğu kez çocuklar da çalışmak zorunda kalır. Çocukların ise bağışıklık sistemleri henüz tam olarak gelişmiş olmadığından dolayı, sağlıkları daha da büyük tehlike altındadır.

Haşere ilaçlarının kullanımı ayrıca doğaya da zarar vermektedir.

Peki ne yapabilirsin?

Adil Ticaret kapsamında üretilen kahveler, alışılmış kahvelere karşılık iyi bir alternatiftir. Ek olarak, Adil Ticaret kapsamındaki organik ürünlerde herhangi bir haşere ilacı kullanılmamaktadır. Bu ürünleri Weltladen'lerde, organik dükkanlarda, birçok süper markette ve dükkanda bulabilirsin.

Bizim alışveriş tercihlerimiz, kahve şirketlerinin daha çok Adil Ticaret kapsamında ürünler sunmasını ve bu ürünlerin de ekolojik üretim koşulları altında üretilmesi sağlayacaktır.

Bazı şirketler ise daha iyi çalışma şartları ve doğayı daha çok koruyan yöntemleri hedefleyen bir Davranış Kararnamesi imzalamıştır. Fakat sorun, bu kararnameye uymanın tamamen şirketlerin kendi isteğine bağlı olması ve bağımsız organizasyonlar tarafından denetim yürütülmemesidir. En sevdiğin mekanda kullanılan kahvenin Adil Ticaret kapsamında olup olmadığını sor.

Daha fazla bilgi al:

www.transfair.org

www.oeko-fair.de/clever-konsumieren

www.pan-germany.org

Şnitzel'in nereden geliyor?

Besi hayvanları artık büyük oranda çayırlarda tutulmamakta, bunun yerine çok küçük alanlarda, sürü halinde hapsedilmektelerdir.

Bu hayvanlar çoğunlukla Brezilya ve Arjantin'den getirilen ucuz soya ile beslenmektedir ve bunun için de büyük yağmur ormanı alanları yok edilmektedir.

Fakat sadece soya çekirdeği değil, tahıl da yem olarak kullanılmaktadır. Dünya genelindeki tahıl üretiminin yaklaşık %50'si sığır, domuz ve tavukların yem kaplarını doldurmak için kullanılmaktadır. Böylelikle yaklaşık on bitkisel kalori, bir et kalorisi haline gelmektedir.

Dolayısıyla yem yerine insanların beslenmesi için ekim yapılırsa, şu an olduğundan yaklaşık on kat daha fazla insan doyurulabilirdi. Bu da dünya çapındaki açlıkla mücadele etmek için önemli bir katkı olurdu.

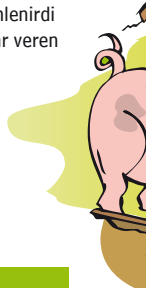
Aynı zamanda iklim değişimi de frenlenirdi çünkü yoğun hayvancılık iklime zarar veren birçok gaz üretmektedir.

Daha fazla bilgi al:

www.bmel.de

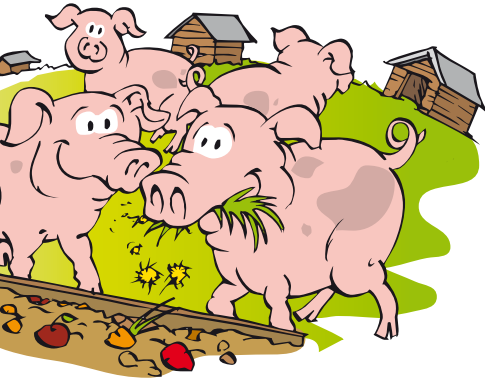
www.vgtm.de

www.vebu.de

Peki ne yapabilirsin?

- Küçük miktarda fakat organik kalitede et tüket.
- Daha çok lezzetli vejetaryen yemeğin tadına bak.
- Aldığın etin nereden geldiğini ve hayvanların nasıl tutulduğunu sor: Hayvanlar yığınlar halinde mi tutuluyor? Yaşadığın bölgeden, hatta organik bir çiftlikten mi alınıyor?

- Hannover bölgesindeki bir organik çiftliği ziyaret et. Bununla ilgili bilgilere www.bio-hannover.de adresinden ulaşabilirsin
- Okulunda da bir araştırma yapmalısın. Kantininizde organik et satılıyor mu?
- Türüne uygun hayvancılıktan ve yem ihracatı yapılmadan elde edilen etleri organik dükkanlardan ve çiftliklerden alabilirsin.

Böyle de yapılabilir!

(bkz. ayrıca Klima-Kochwerkstatt, sayfa 48/49)

Balık: Seviliyor ama tehlike altında!

UN Dünya Gıda Programı'nın (FAO) dünya balıkçılık raporuna göre balık stoklarının yüzde 80'i fazlasıyla avlanılmış veya biyolojik sınıra kadar sömürülmüş durumdadır.

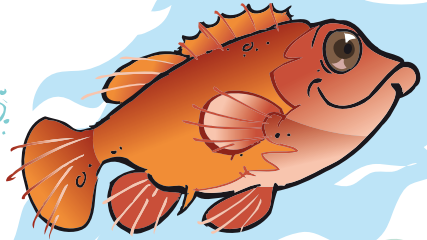
Balık yeme konusundaki aşırı iştahımızı doyumak için dünya denizleri son derece modern donanımlı av filolarıyla yağmalanmaktadır. Birçok balık türü tükenme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Ayrıca atılan dev ağırlara kaplumbağa, balina, kuş veya köpek balığı gibi çok sayıda başka canlılar da takılmaktadır.

Balık çiftliğinde yapılan balık üretimi de beraberinde sorunlar getirmektedir. Bu balıklar çok küçük alanlarda tutulmakta, hastalıklara açık hale gelmekte ve çok sayıda ilaç ve kimyasala maruz kalmaktadır. Doğal besin yerine endüstriyel olarak üretilen yem kullanılmaktadır.

Fakat artık sürdürülebilir balıkçılık için çaba gösteren organizasyonların balıklarında etiketler var: "Marine Stewardship Council" (MSC) açık deniz balıkçılarına, "Aquaculture Stewardship Council" (ASC) ve "GLOBAL G.A.P." ise balık çiftliklerine sertifikaya vermektedir. "Friends of the Sea" (FOTS) her iki balıkçılık türüne de sertifikaya vermektedir.

Peki ne yapabilirsin?

- Az miktarda fakat bilinçli balık tüket.
- Örneğin ringa veya sazan balığı gibi yerel balıkları satın al.
- Balık satın alırken etiketine dikkat et.
- En iyisi organik kalitede balıkları tercih etmen.
- Ayrıca WWF'nin balık kılavuzundan veya Greenpeace'nin balık satın alma kılavuzundan da bilgi alabilirsin.

Daha fazla bilgi al:

www.msc.org/de

www.greenpeace.de

www.wwf.de/fisch

Ormanların yeri tuvalet mi?

Kağıt üretimi oldukça uğraştırıcı bir iştir: Bir kilo kağıt için (yakl. 220 adet DIN A 4 yaprak) 2,4 kiloya kadar odun ve 54 litre su kullanılmaktadır.

Almanya'da tuvalet kağıdı, kağıt mendil, not defteri dahil tüm kağıt ürünler için yılda kişi başına 250 kilo kağıt tüketilmektedir.

Bunun için gerekli olan odun Kuzey Avrupa'dan, Rusya'dan, Kanada'dan veya Brezilya'dan, plantasyon veya yağmur ormanlarından getirilmektedir.

Kağıt aşkımız için ormanlar mahvedilmekte, ekolojik sistemler bozulmakta, sular zehirlenmekte ve insanlar yurtlarından sürülmektedir.

Klorla rengi açılan beyaz kağıt üretiminde çalışan insanlar cilt hastalıklarıyla, öksürükle ve nefes alma rahatsızlıklarıyla mücadele etmektedir.

Oysa bunların hiçbirine gerek yok çünkü kağıt tekrar geri dönüştürülebilmektedir.

Geri dönüşüm kağıdı birçok avantaj sağlıyor:

- Odun tüketimini azaltıyor ve ormanları koruyor.
- Enerji ve su tasarrufu sağlıyor.
- Sulara zararlı maddelerle verilen zararı azaltıyor.
- Atık oluşumunu önüyor.

Daha fazla bilgi al:

www.papierwende.de

www.papierwende-hannover.de

www.urgewald.org/kampagne/papier

www.robinwood.de/papier

Peki ne yapabilirsin?

- Kağıdı tasarruflu kullan ve yazmak, mutfakta ve tuvalette kullanım için geri dönüşüm kağıdı satın al.
- Okuldaki fotokopi makinesinde hangi kağıdın kullanıldığına bak. Blauer Engel sembolü yok mu? Bu kesinlikle kabul edilemez.
- Sınıfınla birlikte "Papierwende" (kağıt dönüşümü) projesine katıl. Agenda 21 ve sürdürülebilir ofis, Doğayı Koruma Sivil Toplum Örgütüyle birlikte okullar için atölyeler, sunumlar, bir alışveriş rehberi, ücretsiz okul defterleri ve daha birçok şey sunmaktadır.

Neden

her birimizin yağmur ormanlarıyla bir ilgisi var

Yağmur ormanlarının tehlike altında olduğunu duyduğumuzda öncelikle aklımıza ağaçların kesilmesi ve kaçak avcılık geliyor. Fakat araba kullandığımızda, bilgisayarda oyun oynadığımızda veya plastik ambalajlı ürünler satın aldığımızda da yağmur ormanlarının ilgi alanına giriyoruz.

Çünkü tüm bu nesnelerin üretimi için petrol gerekmektedir ve petrol de Orta ve Güney Amerika'daki yağmur ormanlarından ve Afrika'dan sağlanmaktadır. Örneğin Almanların maddi katkısıyla finanse edilen

Ecuador'daki Pipeline.

İlgili yasaların mevcut olmasına rağmen Pipeline masraflardan dolayı sağlam kurulmamıştır. Bunun sonucu olarak sızıntılar meydana gelmektedir: Her ay 130.000 - 160.000 litre petrol yere ve nehirlere sızmaktadır. Bu durumun ekolojik sonuçları felaket boyutundadır: Tek bir damla petrol bile 10.000 litre suyu kullanılamaz hale getirmek için yeterlidir! O bölgede yaşayan yerli halklar da bu sonuçları yoğun şekilde hissetmektedir. Sibirya'da yaşayan yerli halklar da buna benzer deneyimlere sahiptir.

Peki ne yapabilirsin?

- Az, hatta hiç ambalajı olmayan ürünler satın al.
- Alışverişte plastik torba kullanmak yerine yanına bir sırt çantası veya sepet al.
- Anne babanı araba kullanmak yerine daha sık bisiklete binmek veya treni kullanmak için ikna et.
- Kaloriferi daha yüksek dereceye ayarlamak yerine bir kazak giymeyi tercih et.
- İçeriği havalandırırken veya dışarıya çıkarken kaloriferi kapat.

Daha fazla bilgi al:

www.erdoelinamazonien.org

www.regenwald.org

www.klimabuendnis.org

www.regenwald-schuetzen.org

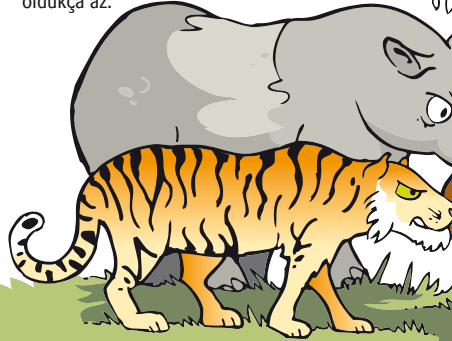

Palmiye yağı

Yağmur ormanlarını sadece ağaçların kesilmesi ve petrol çıkartılması tehdit etmiyor. Palmiye yağı üretimi de tropik ormanların dev alanlarını yok ediyor.

Pizza, kurabiye, dondurma, margarin, dudak boyası, temizlik maddeleri... Neredeyse her iki üründen birinde palmiye yağı bulunmaktadır ve bu yağ da yağ palmyesinin meyvesinden kazanılmaktadır. Bu palmyelere Endonezya'da, Tayland'da, Güney Amerika'da ve Afrika'da büyük plantasyonlarda bakılmaktadır. Sonuçta bu ülkeler oldukça uzağımızda ve böylelikle de ne tür felaket boyutunda zararlara yol açtıklarını görmemiş oluyoruz. Plantasyonlar için yağmur ormanlarındaki ağaçlar hiç önemsenmeden kesilmektedir. Bunun sonucunda büyük miktarda CO₂ serbest bırakıldığı ve biyolojik çeşitlilik tek türlü

tarımla tehdit edildiğinden dolayı iklim için kötü sonuçlar oluşmaktadır. Buralarda yaşayan insanlar ve orangutan, kaplan ve gergedan gibi yok olma tehlikesi altındaki bitkiler ve hayvanlar yaşam alanlarını kaybetmekte ve ölmektedir. Çevrecilerin yoğun protestoları sonucunda sürdürülebilir palmiye yağı üretimi için standartlar oluşturulmasına yönelik ilk deneme adımları atılmıştır. Fakat şu ana kadar gıda devleri arasında satın alma politikasını değiştiren şirketlerin sayısı oldukça az.

Peki ne yapabilirsin?

- Palmiye yağı içeren ürünler kullanma.
- Arkadaş çevrende bu sorunu ele al. Birçok kişi bu konuda bilgi sahibi değil.
- Palmiye yağı içeren içerik maddelerinin bir listesini www.umweltblick.de adresinde bulabilirsin.
- Yemek yaparken örneğin ayçiçeği yağı, zeytinyağı, kolza veya keten tohumu yağı gibi Avrupa yağları kullan.

Daha fazla bilgi al:

www.greenpeace.de

www.abenteuer-regenwald.de

www.umweltblick.de

www.regenwald.org

Hepsi çöpe mi?

Gıda maddelerimizin yarısından fazlası çöpe atılıyor! Çoğu da tarladan daha henüz markete gelmeden: Her iki kıvrıkcık salatadan biri ve her beş ekmekten biri çöpe gidiyor.

Oysa ki gıda maddeleri bizi hayatta tutmakta ve biz onlara saygı duymalıyız. Buradaki sorunlardan biri, henüz yenilebilecek kadar iyi durumda olan ürünleri çöpe atmamıza sebep olan son kullanım tarihi (SKT). Online portal foodsharing.de , gıda maddelerinin çöpten kurtarılmasına yardım etmek istiyor. Foodsharing-Community aracılığıyla tüm gıda maddelerini çöpten kurtarabilir ve başkalarıyla paylaşabiliriz. Hannover'de de "Adil paylaşıcılar" bulunmaktadır.

Peki ne yapabilirsin?

- Sen de bir foodsaver ol!
- Çok fazla alışveriş yapma ve alışverişe çıkmadan önce bir alışveriş listesi hazırla!
- "3 al 2 öde" gibi cezbedici kampanyalardan uzak dur! Bunlar gereksiz tüketime yok açıyor.

Daha fazla bilgi al:

www.zugufuerdietonne.de

www.mundraub.org

www.foodsharing.de

Dünyamızı torbayla boğma!

Plastik olmadan yaşamayı dene. Bu neredeyse imkansız. Neredeyse hiçbir ürün plastik olmadan yapılamıyor ve çöpu de her yere dağılıyor.

Dünya denizlerinde planktondan altı kat daha fazla plastik bulunmaktadır ve hafta kanımızda bile plastik olduğu belgelenmiştir. Denizlerdeki bu dev çöp dalgalarının felaket boyutunda sonuçları var: Mercan resifleri yok oluyor. Deniz kuşları veya balıklar plastik parçalara takılıyor. Hatta birçoğu yavrularını plastikle besliyor. Her yıl bu şekilde on binlerce hayvan ölüyor. Fakat yemek tabaklarımızın üstünde de plastik geliyor. Plastiğin tamamen çözülmesi hemen hemen 600 yıl sürmektedir. Daha öncesinde ise gittikçe küçük parçalara ayrılır ve bunlar da nehirler üzerinden denizlere akar. Kozmetik ürünlerimizin birçoğunda mikroplastik bulunmaktadır ve bunlar da eninde sonunda denizlere ulaşır.

Ve bunlar, balıkların üzerinden tekrar gıda olarak bize geri gelir. Bunların içerdiği doğa zehirleri sağlığa zararlı olabilir.

Peki ne yapabilirsin?

- Alışverişe giderken yanına bir sepet veya sırt çantası al.
- Mümkün olduğunca az ambalajlı ürünler satın al.
- Pet şişelerde su almak yerine musluktan su iç.
Bu çoğu kez daha iyi ve çok daha ucuz.
- Mikroplastik içeren kozmetik ürünler satın alma. Bu tür ürünleri içeren bir listeyi burada bulabilirsin:
www.bund.net/meere/mikroplastik
- Piknik için çok kullanılabilen tabak-çanak kullan.

Daha fazla bilgi al:

www.reset.org

www.nabu.de

www.bund.net Anahtar kelime "Plastik"

İklim değişimine dur de!

Artık kışın neredeyse hiç kar yağmıyor, yazın ise çok sıcak ve kuru, yoğun fırtına veya güçlü yağmurlar yaşıyor. İklim değişiminin bizdeki sonuçları bunlar. Gelişmekte olan ülkelerde ise insanlar uzun süren kuraklık, sel, toprak kayması, çamur kayması ve değişen yağmur / kuraklık süreleri sebebiyle açlık çekiyor.

Oysa ki dünya çapında sıcaklığın artmasına sebep olan sera gazı oluşumunun büyük kısmına biz sanayi devletleri neden oluyoruz. Bu hiç adil değil çünkü bizim bolluk içindeki yaşantımızın faturasını, dünyanın güney kısmında iklim değişiminin sonuçlarını ağır bir şekilde çeken insanlar ödüyor. Bu yüzden hepimiz harekete geçmeliyiz: Siyasetçiler ve ekonomi birlikte hareket etmeli ve enerji tercihlerimizi güneş, rüzgar ve suyun sağladığı doğa dostu, yenilenebilir enerjiye çevirmelidir.

Fakat hepimiz bir şeyler yapabiliriz. En iyi yöntem, enerji tasarruf etmektir. Bu sana aynı zamanda maddi anlamda da tasarruf sağlar.

Enerji tasarrufuna yönelik öneri ve fikirleri internette aşağıdaki adreslerde bulabilirsin:

www.klima-sucht-schutz.de
www.bundjugend.de

Peki ne yapabilirsin?

- Evde kullandığınız elektriğin kaynağını öğren ve duruma göre bir ekolojik elektrik tarifesine geçmenizi sağla.
- Bozuk ampulleri enerji tasarruflu LED ampullerle değiştir.
- Örneğin televizyon veya bilgisayar gibi elektronik eşyaları standby modunda bırakmak yerine tamamen kapat. Bu noktada kapama fonksiyonu olan bir priz düğmesi oldukça işe yarıyor.
- Kışın kaloriferleri çok fazla açma. Kaloriferi 1 derece daha kısığa ayarladığında yaklaşık %6 enerji tasarrufu sağlayabilirsiniz.
- Alışveriş yaparken kendi yaşadığınız bölgede üretilen ürünler almaya dikkat et. Bu ürünlere köy pazarlarından, organik dükkanlardan ve süper marketlerden ulaşabilirsin. Yerel ürünlerin nakliye yolu kısadır.
- Uzun kullanım ömrü olan ve her seferinde yenisini satın almak yerine tekrar tamir ettirebileceğin ürünler satın al.

Aktif ol...

Bu kitapta kendi davranışlarıyla nasıl etkili olabileceğine ve daha adil yaşam şartları için nasıl mücadele edebileceğine dair çeşitli seçenekler sunulmaktadır. Fakat belki sen de arkadaşlarınla birlikte etkinlikler organize etmek istersin.

Bunun için birçok imkan var: Okulunuzda pasta satabilir, bit pazarları düzenleyebilir veya sponsor arayışına çıkabilirsiniz. Topladığınız parayla, daha fakir ülkelerdeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi için çabalayan projeleri ve organizasyonları destekleyebilirsiniz. Ayrıca Fairtrade okulu olmaya da aday olabilir veya okulunuzdaki proje günlerinde adil çalışma koşulları, sürdürülebilir tüketim ve iklim koruması gibi konuların ele alınmasını tavsiye edebilirsiniz. Terre des hommes organizasyonun "Öğrenci dayanışması kampanyası" üzerinden mevcut projeler hakkında bilgi alabilirsiniz (www.weltretter.de)

Elbette birçok başka seçenek daha var. Hayal gücünüze ve yaratıcılığınıza sınır koymayın!

...hadi başlasın!

Hannover'de sürdürülebilir yaşam

Burada kullanılmış eşyaları nereden satın alabileceğine, ödünç verebileceğine, hediye edebileceğine veya değiştirebileceğine ve ayrıca Adil Ticaret kapsamında işlem gören veya az ambalajlı ürünleri nerede bulabileceğine dair öneri ve adresler bulabilirsin.

Hannoverteilt

(Hannover paylaşıyor)

www.hannoverteilt.de adresi üzerinden değiştirmek, hediye etmek, ödünç vermek veya tamir ettirmek için ilanlar verebilir veya kullanılmış eşyalar arayabilirsin.

Kıyafet değiş-tokuş partileri

Artık kullanmadığın giysileri Greenpeace tarafından organize edilen kıyafet değiş-tokuş partilerinde değiştir.
www.greenpeace-hannover.de

Stöbertreffs Hainholz (Hainholz pazarları)

Werkstatt-Treff Mecklenheide'nin düzenlediği pazarlarda örneğin kitap, giysi, elektronik eşya, ev ürünleri, mobilya ve ev aksesuarları gibi çok sayıda kullanılmış ürün bulabilirsiniz.
www.werkstatt-treff.de

Kitap dolapları

Açık kitap dolaplarına günün her saati erişebilirsiniz. Kitaplardan birini okumak isteyen kişi, bu kitabı alabilir ve makul bir süre sonra geri getirebilir veya bu kitabı elinde tutabilir ve onun yerine kitap dolabına başka bir kitap koyabilir.
www.hannover.de

Anahtar kelime: Açık kitap dolabı

Lastenfahrrad Hannah (Yük bisikleti Hannah)

Bu ücretsiz ödünç hizmeti sayesinde bölgedeki insanlara günlük yaşamda kolaylık ve keyif sağlayan taşıma çözümleri sunulmaktadır.
www.hannah-lastenrad.de

Sanat işleri

Lister Meile 74 adresinde bulunan Contigo Fairtrade mağazasında oyuncaklar, mumlar, hediyeelik eşyalar, çantalar ve daha birçok şey bulabilirsiniz. Tüm ürünler Adil Ticaret kapsamında işlem gören ürünlerdir. www.contigo.de

Faire Mode (Adil moda)

Bu dükkanda sadece Adil Ticaret kapsamında işlem gören giysiler satılmaktadır:

- Greenality, Osterstr. 1
- Eins, Am Lindener Marktplatz 10
- Maas Natur, Lister Meile 29a

Ambalajsız satın al

Hannover'de Stephansplatz'da ambalajsız ürün satan dükkan "Lola" bulunuyor. Ayrıca birçok organik pazarda ürünleri beraberinde getirdiğin kaplara doldurma imkanın var.

Organik ve adil alışveriş yap

Süper marketlerde ve dükkanlarda organik ürünler ve Adil Ticaret kapsamında işlem gören ürünler bulabilirsin.

Köy pazarları

Köy pazarlarında ekolojik tarımla üretilen ve yerel üretim olan gıda maddeleri satın alabilirsin. www.hannover.de
Anahtar kelime: Köy pazarları

Adil Ticaret kapsamında işlem gören ürünler satan yerlerin adreslerini içeren bir alışveriş rehberini Agenda 21 ve sürdürülebilir ofislerde bulabilirsin.

JANUN e.V. Hannover: İşte faaliyetlerimiz!

Kendimize ait bir radyo programı, yılda yaklaşık on uluslararası gençlik değişim programı yolculuğu, seminerler ve boş zaman aktiviteleri, iklim değişimi ve tüketim konulu şehir turları, okullarda çalıştaylar, genç mültecilerle projeler, kendi doğal eğlence parkımızda etkinlikler, Deister'in çevresinde çocuk etkinlikleri.

Hannover'de bulunan ve doğa, hoşgörü, globalizm ve insan hakları konularıyla ilgili çocuklarla, gençlerle ve genç yetişkinlerle birlikte aktif olarak faaliyet gösteren JANUN e.V., yukarıda sayılan etkinlikleri ve daha fazlasını gerçekleştirmektedir. Yeni işbirliği, fikir ve aktivite önerilerini memnuniyetle bekliyoruz.

Bize ulaş!

JANUN Hannover
Fröbelstr. 5, 30451 Hannover
Tel. 0511 – 5 90 91 90
buero@janun-hannover.de
www.janun-hannover.de

KONSUMENSCH

Sınıftan çıkıp şehir merkezine, tüketim davranışlarımızın uluslararası izlerinin peşine gidin: Şehir turunda sunulan eğitici oyunlar, bilmeceler ve görsel objeler sayesinde globalizimin günlük yaşantımızın nasıl bir parçası olduğunu görebilirsin.

KonsuMensch ilk etapta 14 ila 20 yaş arası öğrenciler için düzenlenmektedir fakat Protestan din eğitimi gören genç gruplar, yaşlı grupları, meslek okulları, dernekler vs. için de uygundur. Turda, tüketim davranışlarımızın yol açtığı sosyal ve ekolojik sonuçlar gösterilmektedir.

Daha fazla bilgi al:

www.janun-hannover.de

globalizimi eleştiren şehir turu

KonsuMensch projesine 2003 yılında o dönemki cumhurbaşkanı tarafından Otto-Brenner ödülü verilmiştir. JANUN ayını konseptte dayanarak, iklim değişimi ve tüketim konularını ele alan bir şehir turu olan temperaTOUR'u da sunmaktadır. Şehir turu üniversite öğrencileri tarafından yönetilmekte, 90 dakika sürmekte ve katılımcı başına 2,00 Euro ücreti bulunmaktadır.

Otto Brenner ödülünü almıştır

Clever kochen fürs Klima

İklim için akıllı yemek yap

**Hannover bölgesinde
öğrenciler için iklim
yemek atölyeleri**

İklim ve beslenmemiz doğrudan bağlantılı konulardır: Ekolojik izlerimizin neredeyse dörtte birinin kaynağı beslenmemizle ilgilidir. Dolayısıyla organik üretimden yerel, sezona uygun ve vejetaryen gıda maddelerinin iklim korumasına katkı sağladığı bir gerçektir.

"İklim için akıllı yemek yap" projesi, mobil mutfak olarak memnuniyetle senin okuluna da gelir. Eğitimli ekip elemanları sizinle birlikte sağlıklı küçük yemekler ve atıştırmalıklar hazırlar. Böylelikle lezzetli tarifler deneyebilir ve farklı gıda maddeleriyle tanışırsınız. "Diğer yandan" beslenmemizin iklim sorunlarıyla nasıl bağlantılı olduğunu da öğrenirsiniz.

Hey iklim! Bir Şey mi var?!

Kimler katılabilir?

"İklim için akıllı yemek yap" projesi, Hannover bölgesindeki tüm sınıflar ve tüm okul türleri için uygundur. Bu hizmet ücretsiz olarak sunulmakta ve okulunuz tarafından Umweltzentrum Hannover e.V.'den talep edilebilmektedir.

"İklim için akıllı yemek yap" projesi Sparkasse Hannover'in Sparkassenbrief N+ 'u ve AŞağı Saksonya Bingo Umweltstiftung tarafından desteklenmektedir.

Daha fazla bilgi al:

Umweltzentrum Hannover e.V.

Emma Leiss

Tel. 0511 16403-11

e.leiss@umweltzentrum-hannover.de

www.umweltzentrum-hannover.de

Agenda 21 ve sürdürülebilir ofis

Hannover

AGENDA²¹

1995 yılında eyalet başkenti Hannover, dünya çapında sürdürülebilir gelişim için bir aksiyon programı olan Agenda 21'e katılmış ve bunun için bir ofis kurmuştur. Bu tarihten beri örneğin Adil Ticaret, global adalet, kaynak koruma veya sürdürülebilir tüketim gibi konularla ilgili bir ekip tarafından çalışmalar yapılmaktadır. Çeşitli derneklerle, kuruluşlarla ve girişimlerle birlikte bilgi materyalleri oluşturulmakta, etkinlikler organize

edilmekte, eğitim hizmetleri sunulmakta ve kalıcı, sorumluluk bilinciyle sürdürülen bir yaşam için davranış imkanları gösterilmektedir. Agenda 21 ve sürdürülebilir ofisin ekibi aynı zamanda ilgili kişilerin Hannover bölgesinde ve bunun dışında sosyal ve ekolojik adalet için fikirlerini, projelerini ve kampanyalarını desteklemektedir. Sonuçta sosyal adalet şehir sınırlarında sona ermiyor.

Agenda 21 ve sürdürülebilir ofis Bilgileri

- **Hannover fairführt**

"Hannover fairführt" etkinlik programı kültürel çeşitlilik ve sürdürülebilir Yaşam konuları ile ilgili etkinliklerin bir genel listesini sunmaktadır.

- **Geleceği tasarlayın**

Broşürde okul ve çocuk yuvaları için sunulan çok sayıda eğitim hizmetine yönelik bilgi bulabilirsiniz.

- **Agenda-Plenum**

Agenda 21- Plenum yılda üç kez yeni belediye binasında düzenlenmekte ve örnek proje ve faaliyetler hakkında bilgi vermektedir.

- **Haber bülteni**

Bildirimler, randevular, eğitim imkanları ve öneriler içeren haber bültenini almak isteyenler lütfen bize agenda21@hannover-stadt.de adresi üzerinden bir e-posta göndersin.

- **Internet**

www.hannover-nachhaltigkeit.de daima güncel

Eğitim hizmetlerimiz

Agenda 21 ve sürdürülebilir ofis, okullar ve okul dışı eğitim alanları için sürdürülebilir tüketim konusuyla ilgili bir dizi hizmet sunmaktadır. Burada eğitim içeriklerine yönelik ufak bir seçme bulabilirsin:

Alışveriste her şey adil mi?

Tüketim davranışının "adil olmayan" yanlarını belirleyecek ve "adil" çözümler arayacaksınız. Yaşamak için neye ve ne kadarına ihtiyacım var? İyi bir yaşamı tanımlayan nedir?

Denizde plastik çöp

Denizlerde dev boyutlarda plastik adalar bulunmaktadır. Plastiğin uzun ömürlü olmasının yanı sıra, balıklar tarafından tüketilen mikroplastik de bir sorundur. Bu plastik seline karşı ne yapabiliriz?

Kot vs.

Moda konusu üzerinden alışveriş alışkanlıklarınızı eleştirisel olarak ele alacaksınız. Örneğin bir kot hangi çalışma koşulları altında üretiliyor?

Çikolata ve palmiye yağı

Kakao tarlalarındaki çalışma koşulları çoğunlukla kötüdür. Hala çocuk işçiler kullanılmaktadır. Adil Ticaret üzerinden olası alternatifler hakkında tartışacaksınız ve palmiye yağı konusunu ele alacaksınız.

İklim

Sera etkisi, sebepleri ve sonuçları konusunu ele alacaksınız ve iklimi koruma imkanları hakkında tartışacaksınız.

Kağıt ve atık atölyesi

Nasıl çöp oluşumunu önleyebilir ve sürdürülebilir şekilde alışveriş yapabilirsiniz? Geri dönüşüm kağıdının avantajlarını öğrenecek ve kendiniz kullanılmış eski kağıttan kağıt üreteceksiniz.

Daha fazla bilgi al:

www.hannover-nachhaltigkeit.de

(Okullar ve çocuk yuvaları için eğitim hizmetleri)

Sürdürülebilir tüketim ile ilgili ders kılavuzları ve ders malzemeleri de bulunmaktadır.

Ders kutuları

Bunların arasında örneğin "İklim", "Beslenme" ve "Tüketim" gibi çeşitli konularla ilgili kılavuzlar ve görsel malzemeler bulunmaktadır ve bunlar ücretsiz olarak ödünç alınabilmektedir.

Enerji dedektifleri mini kitabı

Enerjinin ziyan edilme konusunu ele alacaksınız ve bunun sonucunda enerji tasarrufu ve iklim koruma konularında uzman olacaksınız.

Çocuklar köle değil

Sömürücü çocuk işçiliği konusunda ders kılavuzları

Malawi

Malavi örneği üzerinden yoksulluk, beslenme güvencesi, eğitim, sağlık ve Adil Ticaret ile ilgili ders içeriği

Okulunuzu adil bir yer haline getirin!

Kantindeki kakao, öğretmenler odasındaki kahve, beden eğitimi dersindeki futbol topu veya fotokopi makinesindeki kağıt: Okulda kullanılan birçok ürün global güney ülkelerinden getirilmekte ve her zaman da "adil" koşullar altında üretilmemektedir.

Bir dünya okul kontrolü

Bir kontrol listesini kullanarak okulunuzu A'dan Z'ye kontrol edebilirsiniz. Hangi alanlarda düzeltme imkanları olduğunu belirleyin.

Adil Ticaret için reklam yapmak veya "adil" bir okul kutlaması düzenlemesi yapmak için öneriler alacaksınız. Ayrıca okulunuzda Adil Ticaret kapsamında işlem görmüş ürünlerin kullanılmasını nasıl sağlayacağınıza dair bilgiler verilecek.

Daha fazla bilgi al:

www.hannover-nachhaltigkeit.de

(Okullar ve çocuk yuvaları için eğitim hizmetleri)

Fairtrade okulu olun

Okulunuz bir adım daha ileri gidebilir. "Fairtrade okulu" unvanını alarak, global adalet ve Adil Ticaret konularında güçlü olduğunu gösterebilir. Aynı ad altında yürütülen kampanya, Köln'deki TransFair e.V. derneği tarafından organize edilmekte ve dernek aynı zamanda bilinen Fairtrade unvanının verilmesinden de sorumludur. Unvanı almak için beş kriter yerine getirilmelidir. Adil Ticaret, derste konu olarak işlenmeli veya okulda Adil Ticaret kapsamında işlem görmüş ürünler sunulmalıdır.

Agenda 21 veya sürdürülebilir ofis okulunuza kriterlerin sağlanması konusunda destek verecektir. Bu desteklerin arasında okulunuzun almayı düşündüğü ürünler konusunda danışma hizmeti de yer almaktadır.

Daha fazla bilgi al:

www.hannover-nachhaltigkeit.de
(Bizim okulumuz adil davranıyor!)

www.fairtrade-schools.de

Hannover sömürücü çocuk işçiliğine karşı aktif mücadele veriyor

Gelişmekte olan ülkelerdeki birçok çocuk tahmin bile edilemeyecek kadar kötü şartlar altında çalışmaktadır: Tekstil, oyuncak veya gıda endüstrisinde, çöp tesislerinde ve taş ocaklarında.

Bizim için mümkün olduğunca ucuz maliyetli mallar üretmek zorunda olduklarından dolayı bu çocukların hayatlarında oyun oynamak ve okula gitmek gibi faaliyetler yer almıyor. Hannover belediyesi ve bazı diğer belediyeler, sömürücü çocuk işçiliği ile üretilen ürünlerin satın alınmaması için uğraş vermektedir. Böylelikle hem ticari alan hem de sivil vatandaşlar için önemli bir örnek oluşturuyorlar. Belediyeler sundukları hizmetler için dev ücretler harcadıklarından dolayı, talepleriyle ekonomiyi önemli oranda etkilemektedirler.

Hannover belediyesi kurul kararıyla "Aktif olarak çocuk işçiliğine karşı durmaktadır."

www.aktiv-gegen-kinderarbeit.de sayfasında hangi üreticilerin aktif olarak çocuk sömürüsüne karşı hareket ettiğini öğrenebilirsin.

Daha fazla bilgi al:

www.weltretter.de

Hannover iklim birliğinde aktif

Hannover belediyesi, Avrupa belediyeleri yağmur ormanlarındaki yerli halk ile iklim birliğinin kurucu üyelerindedir.

1.700 diğer Avrupa belediyesi ve topluluğuyla birlikte iklime zarar veren emisyonları azaltmak ve yerli halklara yağmur ormanlarını korumak konusunda destek olmak istiyoruz. Agenda 21 ve sürdürülebilir ofis, iklim birliği ve diğer ortaklarla birlikte, yağmur ormanlarının global önemine dikkat çekmek ve buradaki hayat tarzımızın konuyla nasıl bağlantılı olduğunu göstermek için ziyaretler, değişimler, yerel ziyaretçilerden sunumlar, projeler ve sergiler düzenlemektedir.

Yerel ziyaretçilerin okulunuzu ziyaret etmesini isterseniz Agenda 21 ve sürdürülebilir ofise başvurun.

Peki ne yapabilirsin?

Sınıfınla birlikte dünya iklimi için "Yeşil miller" topla: www.kinder-meilen.de

Daha fazla bilgi al:

www.klimabuendnis.org

Hannover de yer alıyor...

Hannover, 3 Mayıs 2010 tarihinde Aşağı Saksonya eyaletinin ilk Fairtrade belediyesi unvanını almıştır. Buna vesile olan karar, kurul tarafından verilen ve belediye tesislerinde bundan böyle sömürücü çocuk işçiliği ile elde edilen ürünlerin kullanılmayacağı, bunun yerine Adil Ticaret kapsamında işlem görmüş ürünlerin alınacağı yönündeki karardı. Yeni belediye binasında yapılan

oturularda Adil Ticaret kapsamında işlem gören kahve sunulmaktadır. Örneğin Adil Hafta gibi etkinlikler sayesinde kamuoyunun dikkati Adil Ticaret konusunda çekilmektedir. Adil ürünler birçok işletmede veya kafede bulunmaktadır. Bunun haricinde çok sayıda dernek, okul ve kilise topluluğu da aktif katkı sağlamaktadır.

... Aşağı Saksonya'daki ilk belediye olarak!

Fakat bu oturup dinlenmek için bir sebep değil! Belediyenin sahip olmak için her iki yılda bir tekrar başvurarak aday olması gereken bu unvan, aynı zamanda bir örnek olarak hareket etmek ve perakende satış mağazaları ve gastronomi gibi belediye topluluğundaki diğer kuruluşları ve şirketler ile özel şahısları da Adil Ticaret kapsamında işlem gören ürünleri alma konusunda ikna etmek için bir nevi çağrıdır.

Bu sebeple herkesi aktif olarak destek olmaya davet ediyoruz. Adil Ticaret kapsamında işlem gören ürünler satın alarak, dünyanın birazcık da olsun daha adil olmasına katkı sağlıyoruz.

Daha fazla bilgi al:

www.fairtrade-towns.de

Yerel iklim ortaklıkları

Hannover belediyesi, iklim birliği üyesi olarak yerel bir iklim ortaklığı kapsamında yağmur ormanlarını sürdürülebilir tarımla korumaya çalışan Belén de los Andaquíes'deki (Kolombiya) küçük çiftçileri desteklemektedir.

Küçük çiftçi olan aileler, yağmur ormanlarına sürdürülebilir şekilde kakao ekmektedir ve tür çeşitliliğini sürdürerek global iklim korumasına katkı sağlamaktalar. Kakaonun organik yönetmeliğe uygun olması ve Adil Ticaret kriterleri yerine getirilmesi için çiftçilere organik tarım, ağaç okulları kurulumu, sertifika verimi ve sendika kurumu konusunda bilgi verilmektedir. Sonrasında ise kakao Almanya yolculuğuna çıkabiliyor.

Bu kakao Odenwald'daki küçük çikolata fabrikasında pişirilmekte, ufalanmakta ve çikolata haline getirilmektedir. Ardından "Yağmur ormanları elçileri" olarak Hannover'e ulaşmakta ve burada satışa sunulmaktadır. Bu çikolata sadece Hannover belediyesinin iklim koruması, yağmur ormanları koruması ve Adil Ticaret kapsamında sağladığı tatlı bir katkı değil. Aynı zamanda bu örnek üzerinden tüketim alışkanlıklarımızın örneğin yağmur ormanlarını nasıl etkilediğine dair global bağlamlar açıklanmakta ve gösterilmektedir.

Agenda 21 ve sürdürülebilir ofis kakao, Adil Ticaret, iklim koruması ve global adalet konularıyla ilgili okullara ve okul dışı kurumlara çalıştaylar sunmaktadır. İklim ortaklığı, EngagementGlobal/ServiceStelle Kommunen in der Einen Welt girişimi tarafından "2015'e kadar 50 yerel iklim ortaklığı" projesi kapsamında kurulmuştur.

Oxfam Shop

Yazlık elbisen artık sana olmuyor ve en sevdiğin kitaptan rafta iki tane mi var? Sorun değil: **Oxfam Shop** Hannover'de iyi durumda, temiz ve atılmak için fazla iyi olan (neredeyse) her şey memnuniyetle kabul edilmektedir. Bağış yapmak isteyenler eşyalarını açılış saatleri esnasında gönüllü çalışanlardan birine teslim edebilirler. Bu sayede doğa korunur, başka birini bu eşyaları keyifle kullanır ve elde edilen gelir de Oxfam Deutschland e.V.'ye katkı sağlar. Örneğin acil yardım ve gelişim organizasyonu bu sayede felaket bölgesindeki insanlara su ve sıhhi tesisler sağlayarak yardım edebilmektedir. Oxfam projeleri fakir ülkelerde kadınlara ve erkeklere hayatlarını daha iyi bir hale getirme konusunda destek olmaktadır. Kuzey ve güneydeki insanlarla birlikte hareket eden Oxfam, kampanyalarıyla hepimize fayda sağlayan bir

politika izlemektedir. Böylelikle Oxfam hepimize dünyayı bir parça daha iyi hale getirmek için kolay bir imkan sunmaktadır. İster eşyalarını bağışla, ister gönüllü olarak çalış, istersen de bu mağazalardan alışveriş yap: Her şekilde dünya çapında harekete destek oluyorsun.

Karmarschstr. 38 · 30159 Hannover
Tel. 0511 1234827
www.oxfam-shops.de

Açılış saatleri:
Pzt.-Cu. Saat 10:00 - 19:00
Cmt. Saat 10:00 - 15:00

Oxfam

Weltladen'ler: İyi bir alışveriş için alternatif!

Allerweltsladen

Allerweltsladen

Allerweltsladen, şehrin Kuzey Linden bölgesinde bulunmaktadır. Burada gıda maddeleri, müzik enstrümanları, yazı malzemeleri, sanat ve ikinci el eşyalar yönünden geniş bir yelpaze sunulmaktadır.

Mağazanın bir özelliği, gelişim politikası konusunda sunduğu geniş kitap ve ders materyalleri ve ayrıca Afrika, Asya ve Latin Amerikalı yazarların kitaplarıdır. Bunlar mağazadan satın alınabilmekte veya Allerweltsladen'in kütüphanesinden ödünç alınabilmektedir. Bu defterdeki ülkeler ve konular hakkında bilgi almak istiyorsan, Allerweltsladen son derece uygun bir yerdir. Allerweltsladen henüz 1981 yılında IGS-Linden'in öğrencileri ve öğretmenleri tarafından kurulmuştur.

Limmerstraße 44
30451 Hannover
Tel. 0511 2108887
www.allerweltsladen.de

Açılış saatleri:

Pzt. - Cu. Saat 10:00 - 14:00
ve Saat 14:30 - 18:30 arası
Cmt. Saat 10:00 - 16:00 arası

Tamir kafeleri

En sevdiğin ceketin düğmesi mi koptu? Su ısıtıcı artık ruhunu teslim etmek üzere mi? Bu nesnelerin yeri henüz çöp kutusu değil!

Kaynakların hızla azalması sebebiyle geri dönüşüm, tekrar değerlendirme ve sürdürülebilir tüketim gibi konular gitgide daha fazla önem kazanmış ve bunun sonucunda 2009 yılında Amsterdam'da ilk tamir kafesi açılmıştır. Bu tarihten beri bu tesislerin sayısı sürekli artmaktadır. Böylelikle 2014 yılında sadece Hannover'de bile vatandaşların arızalı ev eşyalarını, mobilyalarını ve oyuncaklarını çöpe atmadan koruyabilecekleri ve gönüllü uzmanların yardımıyla tamir edebilecekleri bu tür dört buluşma noktası kurulmuştur.

Gerekli uzman bilgisi ve el aletleri gönüllüler tarafından sağlanmaktadır.

Tamir kafelerinin hedefi, yeni eşya satın almak yerine kahve ve kek eşliğinde keyifli bir birlikle günlük eşyaları talimat altında tamir etmektir. Eşyaları çöpe atma eğilimi olan topluma, maddi tasarruf da sağlayan alternatif bir yol gösterilmektedir.

Çöpe atmak mı?
Hadi oradan!

Repair Café Hannover-Linden
Posthornstraße 27
30449 Hannover
HelfendeHaendeRT@t-online.de
<http://portale.awo-hannover.de>

Repair-Café im Hafven
Kopernikusstr. 14
30167 Hannover
hello@hafven.de
www.hafven.de/repair-cafe

Hannover'de tamir kafeleri

Repair Café Hannover-Nordstadt
Kniestraße 10
30167 Hannover
info@repaircafe-hannover.de
<http://repaircafe-hannover.de>

Repair-Café Ahlem
Café Faire Bohne
Martin-Luther-Kirche Ahlem
Wunstorfer Landstr. 50 B
30453 Hannover
cafe@faire-bohne.de
www.martin-luther-ahlem.de

Repair Café Roderbruch
Spielarkaden
Buchnerstraße 13 B
30627 Hannover
www.seniorenberatung-hannover.de

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Eyalet Başkenti Hannover, 17 global sürdürülebilir hedefi olan uluslararası "Kalıcı gelişim için Agenda 2030" girişimine katılmıştır.

Kısaca SDG'ler diye adlandırılan bu 17 "Sustainable Development Goals" tüm devletler için geçerlidir ve 2030'a kadar uygulamaya sokulmalıdır.

Birlikte yoksulluğu ve açlığı bitirmek, eşitliği ve eğitimi desteklemek, iklim değişikimine karşı mücadele etmek, doğal kaynakları korumak ve global ortaklıklar kurmak için siyasetçilere, yerel yönetimlere, ekonomiye, sivil topluma ve her bireye çağrı yapılmaktadır. Hedefleri oyun oynar gibi öğrenmek istiyorsan, "Sürdürülebilir sırlar" adlı Geocaching turu tavsiye ediyoruz.

Daha fazla bilgi al:

www.bmz.de/de/ministerium/ziele/2030_agenda

www.sustainabledevelopment.un.org/sdgs
(İngilizce)

www.17ziele.de

www.hannover-nachhaltigkeit.de

Yoksulluğu
sonlandırmak

Beslenmeyi
güvence
altına almak

Sağlığı
güçlendirmek

Herkes için eğitim
sağlamak

Eşitliği
sağlamak

Su ve sıhhi tesislere
erişim imkanı
sağlamak

Dünya çapında
temiz enerji
üretmek

Sürdürülebilir
ekonomik gelişim
ve adil iş sağlamak

Endüstrileşmeyi
sosyal olarak kabul
edilebilir hale
getirmek

Eşitsizlikleri
aşmak

Hayati değerler,
şehirlere ve yerleşim
alanları oluşturmak

Sürdürülebilir
şekilde üretmek,
ticaret yapmak ve
tüketmek

İklimi kapsamlı
şekilde korumak

Dünya denizlerini
korumak

Ekolojik sistemi
korumak

Bariş ve hukuk
devletini
desteklemek

Yeni global
ortaklıklar kurmak

Okullar için medya hizmetleri

Sürdürülebilir yaşam, globalizm, Adil Ticaret, adalet ve tümünü burada listelemeyeceğimiz, genel olarak sürdürülebilir konuyla ilgili çok sayıda film, video ve dokümantasyon bulunmaktadır.

www.filmefuerdieerde.org adresinde ücretsiz olarak indirebileceğim 100'den fazla doğa filmi, hayvan filmi ve doğa ile sürdürülebilirlik konusunda belgeseller bulabilirsiniz.

Daha fazla bilgi al:

www.filmsfortheearth.org/de
www.utopia.de

Utopianale film festivali „çünkü bir yarın var“

Sürdürülebilir bir toplum için düzenlenen belgesel film festivalinde, toplumsal değişimle ilgili pozitif fikirler sunan ve insana geleceğin tasarımına katkı sağlama konusunda cesaret veren filmler gösterilmektedir. Ayrıca film sohbetleri ve tartışmalar da yapılmaktadır. Okullar için ekstra çalıştay seçenekleri ve proje günleri sunulmaktadır.

www.utopianale.de

Medya Merkezinin sunduğu hizmetler

Hannover bölgesinin Medya Merkezi ve Pedagojik Medya Merkezi bir ortak çalışma kapsamında video ve audio uygulaması, film, ders didaktiği, multimedya ve internet konularında çok sayıda proje, eğitim imkanı ve seminer sunmaktadır. Burada danışma hizmetleri ve medya konusunda (neredeyse!) tüm soruların için destek bulabilirsiniz.

Ayrıca Medya Merkezinde ticari olmayan, genellikle ücretsiz sunulan bir medya ödünç merkezi bulunmaktadır: Belgesel filmler, sinema filmleri, ders materyalleri.

www.mpz-hannover.de

www.mzrh.de

KinoSchule (okul sineması) Hannover

KinoSchule Hannover sunduğu hizmetlerle Hannover bölgesindeki okul ve eğitim kurumlarına "film okuma kabiliyeti" ve estetik eğitim konusunda destek vermektedir. Hedef, tarih ve "gramer" kapsamında filmleri ve film dillerini anlaşılabilir hale getirmektir.

www.kinoschule-hannover.de

Daha fazla bilgi al:

Sürdürülebilir yaşam ve global adalet konularıyla ilgili iletişim adresi listeleri

**Eyalet Başkenti Hannover'in
Agenda 21 ve sürdürülebilir ofisi**
www.hannover-nachhaltigkeit.de

Allerweltsladen
www.allerweltsladen.de

amnesty international
www.amnesty-hannover.de

attac Hannover
attac-netzwerk.de/hannover

Brot für die Welt
hannovers.brot-fuer-die-welt.de

Bürgerinitiative Umweltschutz
www.biu-hannover.de

Dritte Welt Forum in Hannover e.V.
www.3wfhannover.de

Greenpeace Grubu Hannover
greenpeace-hannover.de

JANUN e.V. Hannover
www.janun-hannover.de

Kinderwald Hannover
www.kinderwald.de

Kirchlicher Entwicklungsdienst (KED)
www.ked.landeskirche-hannovers.de

Medienpädagogisches Zentrum
www.mpz-hannover.de

Medienzentrum der Region Hannover
www.mzrh.de

Schulbiologiezentrum Hannover
www.schulbiologiezentrum.info

Transition Town Hannover e.V.
www.tthannover.de

Umweltzentrum Hannover e.V.
www.umweltzentrum-hannover.de

**VEN - Verband Entwicklungspolitik
Niedersachsen**
www.ven-nds.de

**VNB - Verein Niedersächsischer
Bildungsinitiativen e.V.**
www.vnb.de

**Viva con Agua de Sankt Pauli e.V.
Zelle Hannover**
www.vivaconagua.org

WandelWerte e.V.
www.wandelwerte.de

Werkstatt-Treff Mecklenheide e.V.
ww.werkstatt-treff.de

Werk-staff-Schule e.V.
www.werkstattschule.de

Wissenschaftsladen Hannover e.V.
www.wissenschaftsladen-hannover.de

Landeshauptstadt

Hannover

Belediye binası

Trammplatz 2 | 30159 Hannover

Tel.

0511 168-49838

E-Posta

agenda21@hannover-stadt.de

İnternet

www.hannover-nachhaltigkeit.de

İşbirliği içinde:

Janun e.V., www.janun-hannover.de

Fotoğraflar

Agenda 21 ve sürdürülebilir ofis
AWO Linden Limmer | Insa C. Hagemann
Stefan Neuenhausen | Joana Schulte
Umweltzentrum Hannover | Stefan Vossemer/Oxfam
Sebastian Wangnick | Ralf Waselowsky

Redaksiyon

Marion Köther

Basın Kanunu

kapsamında

sorumlu kişi

Susanne Wildermann

Grafik

Studio Oliver Sasse

Tarih

Temmuz 2018

Sorumluluk sınırlaması:

Bu defterde verilen bağlantılar üzerinden erişilebilen web siteleri bizim etki alanımızda değildir. Bu sebeple bu web sitelerinin içerikleri konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemekteyiz.

7. Geliştirilmiş baskı Bu broşür örneğin Berlin, Augsburg, Nürnberg ve Bamberg gibi belediyelerden alınmış ve geliştirilmiştir. Ayrıca bu baskıda Nürnberg ve Augsburg'tan metinler alınmıştır. "Taklit edilmesi" dileğiyle.